

РЕЦЕНЗИЯ

по конкурс за заемане на академична длъжност “Професор” по професионално направление **4.3. Биологически науки**, научна специалност “**Екология и опазване на екосистемите**”, за нуждите на секция “**Екология на съобществата и консервационна биология**”, отдел “**Екосистемни изследвания, екологичен риск и консервационна биология**” на ИБЕИ-БАН

Кандидат: доц. д-р Борислав Ясенов Наумов

Рецензент: доц. д-р Симеон Петров Луканов, ИБЕИ-БАН

В обявения конкурс за заемане на академична длъжност “Професор” по професионално направление 4.3. Биологически науки, научна специалност “Екология и опазване на екосистемите”, за нуждите на секция “Екология на съобществата и консервационна биология”, отдел “Екосистемни изследвания, екологичен риск и консервационна биология” на Институт по биоразнообразие и екосистемни изследвания, БАН (ИБЕИ-БАН), обявен в ДВ бр. в ДВ бр. 44 от 09.05.2025 г., участва един кандидат - Борислав Ясенов Наумов, доцент в секция „Екология на съобществата и консервационна биология”.

С кандидата имам 14 съвместни публикации от общо 49, които са представени за участие в конкурса.

Представените документи от доц. Борислав Наумов показват, че процедурата по нейното разкриване и обявяване е спазена и те са в съответствие с изискванията на Закона за развитие на академичния състав в Република България и Правилника за неговото прилагане, както и с Правилника за условията и реда за придобиване на научни степени и за заемане на академични длъжности в БАН и Правилника за условията и реда за придобиване на научни степени и за заемане на академични длъжности в ИБЕИ-БАН.

1. Общи данни за кариерното и тематичното развитие на кандидата

Борислав Наумов е роден на 22.02.1971 г., като през 1995 г. завършва магистратура в Биологически факултет на СУ “Климент Охридски” със специалност и професионална квалификация “Биология”. В магистърската степен на обучение, под ръководството на изтъкнатия български херпетолог д-р Владимир Бешков, той разработва дипломна работа на тема “Екологични и етологични изследвания върху горската дългокрака жаба – *Rana dalmatina* Bonaparte 1840 – в Лозенската планина”. През 2007 г. Борислав Наумов е назначен като биолог-специалист в Централната лаборатория по обща екология към БАН, на което звено ИБЕИ-БАН става приемник през 2010 г. От 2009 до 2012 г. в същия институт разработва докторска дисертация на тема “Таксономия и разпространение на видовете от род *Triturus* Rafinesque, 1815 (Amphibia:Salamandridae) в България”, професионално направление 4.3. Биологически науки (Екология и опазване на екосистемите), с научен ръководител доц. д-р Вълко Бисерков. От 2012 г. е главен асистент, а от 2017 г. заема академичната длъжност „доцент“. От 2019 г. досега е ръководител на секция „Екология на съобществата и консервационна биология”.

Освен задължителния за съвременната научна работа английски език, кандидатът владее на добро ниво и руски език, който е изучавал като факултативна дисциплина по време на своята магистратура; добро впечатление прави изборът на факултативната дисциплина „Математически методи в биологията“ по време, в което тази тематика все още не е масово развивана в България. След магистратурата, Борислав Наумов продължава да надгражда познанията си в това отношение и има и добри умения за работа със статистически програми и географски информационни системи.

Научните интереси на кандидата са свързани с батрахологията и херпетологията, и по-специално с изследвания в областта на таксономията, разпространението и екологията на земноводните и влечугите в България, както и тяхното опазване. Кандидатът е съавтор в статии, описващи нови за науката таксони, както и участник в инициативи за създаването на нови защитени местности, специално фокусирани върху опазването на видове земноводни у нас. В хода на своето кариерно развитие кандидатът демонстрира ясна насоченост към областите, в които иска да се развива, подкрепена с множество публикации и участия в научни и природозащитни проекти.

2. Наукометрични показатели и значимост на получените резултати

В настоящия конкурс кандидатът участва с 49 научни труда извън тези от дисертационния труд за придобиване на ОНС „Доктор” и тези, предоставени при придобиването на академичната длъжност „Доцент“. Всички представени научни публикации са в специализирани научни издания и отговарят на научната специалност „Екология и опазване на екосистемите“. От тези публикации, 33 са в списания с импакт фактор, с което се покриват и надхвърлят както националните изисквания, така и заложените в Правилника за условията и реда за придобиване на научни степени и за заемане на академични длъжности в ИБЕИ-БАН.

Справката за съответствие на точките на доц. д-р Борислав Ясенов Наумов с минималните наукометрични изисквания за заемане на академичната длъжност „Професор“, е направена съгласно изискванията.

Изпълнението на минималните национални изисквания по показатели за заемане на длъжността „Професор“ е, както следва:

- Показателят от група „А“ е покрит със защитения дисертационен труд за ОНС „Доктор“;
- По показателя от група „Б“ не са предоставени точки, тъй като кандидатът не е защитавал дисертационен труд за научна степен „Доктор на науките“;
- Показателите от група „В“ са покрити със 153 точки (при 100 необходими според националните изисквания)

Тук са представени 11 публикации в научни издания, попадащи в следните квартали за съответните години на публикуване: Q2 – 2 бр., Q3 – 3 бр., Q4 – 4 бр. и SJR – 2 бр. Две от тези публикации са в съавторство с водещи учени от чужбина, а в други шест кандидатът е водещ автор, като това е добър показател за качествата на д-р Наумов.

- Показателите от група „Г“ са покрити с 511 точки (при 220 необходими според изискванията на БАН, които са завишени спрямо националните по този показател).

Тук кандидатът е включил 38 публикации, разпределени както следва: Q1 – 2, Q2 – 2, Q3 – 12, Q4 – 8, SJR – 13 и глава от книга – 1 бр. Три от публикациите са в съавторство с водещи учени от чужбина, в шест д-р Наумов е първи автор, а в други 19 – последен автор. Добро впечатление прави високият брой публикации, в които кандидатът е последен автор – повечето от тях са с негови докторанти и по-млади колеги, което е показател за активната му работа в привличането на млади кадри и развитието на направлението, в което работи. Трябва да се отбележи обаче и високият брой публикации в списания без импакт фактор (само импакт ранг, SJR), които са над 1/3 от всички публикации, представени по този показател. Девет от тези публикации са само в две списания – *Ecologia Balkanica* и *Historia Naturalis Bulgarica* – които специализират в публикуването на данни с регионално значение; въпреки че подобни публикации са важни и необходими за разбирането на локалните особености и националното разпространение на видовете, сравнително високият им брой е индикатор за известна фрагментираност на изследванията, с фокус върху по-висок брой публикации вместо върху по-нисък брой, но с по-задълбочени изследвания. Това впечатление се затвърждава и от факта, че от всички 49 публикации по конкурса, едва 6 са в списания от първите два квантила. Прави впечатление също, че една от публикациите е върху видове хищни птици, като в този смисъл е единствената, която се отклонява от херпетологичната насоченост на кандидата – въпреки това, според мен тя също изцяло попада в обявената по конкурса научна специалност.

- Показателите от група „Д“ са покрити с 360 точки (при 120 необходими според изискванията на БАН, които са завишени спрямо националните по този показател).

Кандидатът представя общо 180 цитата на 48 свои публикации, като всички са в списания, реферирани от Scopus и Web of Science, което е доказателство за значимостта на проучванията на доц. Наумов и интереса към тях. 102 от тези цитати са в списания с импакт фактор, с което се покриват и изискванията в Правилника на ИБЕИ (80 цитата, поне 40 от които в списания с импакт фактор). 50 цитата са само от един източник – книгата от 2011 г. *Die Amphibien und Reptilien Bulgariens* на базираното във Франкфурт немско издателство Chimaira, което специализира в публикуването на зоологична литература. Най-цитираната научна статия е за нетипичен амплексус при безопашати земноводни в България и Гърция от 2010 г. с

ведещ автор Моллов, за която са представени 19 цитата. Т.е., две публикации са отговорни за 69 цитата, а другите 46 публикации – за останалите 111 цитата; това не следва да се отчита като недостатък, а по-скоро като показател за високата стойност на въпросните две публикации. Не забелязах грешки и неточности в представянето на цитатите. Справка в системата на Scopus показва, че доц. Наумов има h-index = 10, което е добър показател за съотношението на брой публикации към брой цитати. Трябва да се отбележи обаче, че с изключването на автоцитатите от самия автор, индексът пада на 7, а с изключването на автоцитатите от всички съавтори – на 5. Такава голяма разлика между индекс със и без автоцитати може да е индикатор за изкуствено завишаване на значимостта на цитираните научни публикации.

- Показателите от група „Е“ са покрити със 193 точки (при 150 необходими според националните изисквания).

Кандидатът е бил научен консултант на двама успешно защитили докторанта, обучавали се в НПИМ-БАН под ръководството на изтъкнатия български херпетолог доц. д-р Николай Цанков и проф. Павел Стоев. Трябва да се отбележи, че към момента доц. Наумов е единствен ръководител на двама докторанта към ИБЕИ-БАН, които са отчислени с право на защита и се очаква да защитят успешно в рамките на следващите две години – това е показател за добрата работа на кандидата в развитието и подготовката на нови кадри в неговото направление. Според справката е участвал в 14 научни и научно-приложни проекта, като е ръководител на един успешно приключил национален научен проект, финансиран от Фонд „Научни изследвания“; ръководител е и на работен пакет в друг проект към ФНИ. Всички проекти са тясно свързани с областите на неговите научни интереси, което демонстрира уменията му за ръководене на научни изследвания.

3. Основни направления в изследователската работа и най-важни научни приноси

В своята справка доц. Борислав Наумов групира приносите си в следните направления: (1) “Екология и фаунистика”, (2) “Таксономия и филогения”, (3) “Морфология и методология”, (4) “Химична комуникация” и (5) „Патология“. Кандидатът формулира 32 приноса, които са извлечени от представените публикации (някои публикации са с повече от един принос) и според мен изцяло попадат в обхвата

на обявения конкурс. Приемам изцяло справката за приносите, като искам да отбележа отрицателното си отношение към това конкретно изискване – за мен то до голяма степен дублира частта за значимост на получените резултати, като същевременно придава излишна тежест на твърде субективни фактори. Съгласно изискванията на ИБЕИ-БАН, по-долу за всеки основен принос посочвам дали е оригинален или потвърдителен и каква е неговата стойност за науката и/или обществото (без приносите от публикации по конкурса, в които съм съавтор).

Екология и фаунистика.

В този раздел са представени цели 23 приноса, което е над 2/3 от всички приноси. Според мен формулирането на тази приносна област не е оптимално – екологията сама по себе си е изключително широка област и за мен би имало повече смисъл фаунистиката да се свързва с таксономията и филогенията, тъй като практически винаги изследванията върху разпространението на видовете са тясно свързани с тяхната таксономична принадлежност. Както вече отбелязах обаче, приемам всички приноси, както следва:

Приноси с оригинален характер: 1), 8), 11), 13), 16), 17), 19), 22).

Приноси с потвърдителен характер: 6), 7), 12), 20), 21).

Всички приноси имат изразена научна стойност, като при тези с потвърдителен характер тя е ограничена на национално и регионално ниво, а за тези с оригинален – на европейско и световно ниво. Приноси 2, 3, 4, 5, 9, 10, 14, 15, 18 и 23 са изцяло или частично формулирани от общи публикации и не са оценявани.

Таксономия и филогения

И двата приноса на кандидата в това направление (24, 25 по справката с приноси) са с подчертано оригинален характер, като имат значение за науката на световно ниво. Особено важна е създадената от международен колектив с участието на кандидата библиотека от видово специфични ДНК баркодове за земноводните от Западна Палеарктика, която включва достоверно изведени баркодове за 133 вида, т.е. над 90% от съвременния видов състав на клас Amphibia в тази географска област. По мое мнение формулираните в тази област приноси са най-значимите научни постижения на кандидата, като отразяват водещата му роля в българската херпетологична наука.

Морфология и методология

От представените в тази област три приноса, един е с потвърдителен характер (26), а един (28) – с оригинален. Разработената методика за маркиране по принос 28

може да се използва при редица видове със сходни размери и в този смисъл научната стойност е на световно ниво; морфометричните данни по принос 26 имат подчертано регионално значение. Принос 27 е от обща публикация и не е оценяван.

Химична комуникация

И двата формулирани приноса в това направление са от съвместни публикации и не са оценявани.

Патология

От представените в тази област два приноса, един (31) е от обща публикация и не е оценяван, а другият (32) е с оригинален характер, представящ нетипична бременност при пепелянката и в този смисъл – с научно значение на европейско ниво.

4. Научен профил на кандидата и професионални умения

От гореизложената информация е видно, че доц. Борислав Наумов има много ясно и еднозначно оформен научен профил в областта на херпетологията, като само една от представените публикации не е херпетологична. Ясният профил на кандидата подпомага способността му да привлича, ръководи и развива млади научни кадри, което е видно от двамата успешно защитили докторанти, както и от другите двама, на които предстои защита в близките две години. В ролята си на ръководител на секция, доц. Наумов демонстрира много добри организационни умения.

5. Въпроси и препоръки

Имам следните препоръки към кандидата:

1. В бъдещите си изследвания да се стреми да публикува повече в списания от първите два квартила на Web of Science.
2. По-активна дейност при подготовката и ръководенето на проектни предложения.
3. По-пестеливо ползване на автоцитати в бъдещи публикации.

Имам следните въпроси към кандидата:

1. Как може да се привличат нови научни кадри във Вашето направление?
2. Имате ли интерес към преподавателска дейност в университети, или друг тип лекторска работа?

Заклучение

Кандидатът доц. д-р Борислав Наумов покрива и надхвърля всички наукометрични показатели за заемане на академичната длъжност „Професор“, определени от Закона за развитие на академичния състав в Република България и Правилника за неговото прилагане, както и с Правилника за условията и реда за придобиване на научни степени и за заемане на академични длъжности в БАН и Правилника за условията и реда за придобиване на научни степени и за заемане на академични длъжности в ИБЕИ-БАН. Познавам кандидата от дълги години съвместна работа и убедено мога да заявя, че той е утвърден учен, с ясно очертан научен профил и с доказани научни и научно-приложни приноси, чиито познания и работоспособност го нареждат сред водещите български учени в неговата област.

На основание на гореизложеното категорично препоръчвам на членовете на Научното жури да подкрепят избора на доц. д-р Борислав Наумов за заемане на академичната длъжност „Професор“ по професионално направление 4.3. Биологически науки, научна специалност “Екология и опазване на екосистемите”, за нуждите на секция “Екология на съобществата и консервационна биология”, отдел “Екосистемни изследвания, екологичен риск и консервационна биология” на ИБЕИ-БАН.

София:

24.06.2025

Изготвил:

/С. Луканов/